

De vrouw met het dodenmasker

Van Mads Peder Nordbo verscheen
eveneens bij Ambo|Anthos *uitgevers*

Meisje zonder huid
Koude angst

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Mads Peder Nordbo

De vrouw met
het dodenmasker

Vertaald uit het Deens
door Renske Wiltink

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 5225 6

© 2019 Mads Peder Nordbo and JP/Politikens Hus A/S
in agreement with Politiken Literary Agency

© 2020 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos uitgevers,
Amsterdam en Renske Wiltink

Oorspronkelijke titel *Kvinden med dødsmasken*

Oorspronkelijke uitgever Politikens Forlag

Omslagontwerp Studio Jan de Boer

Omslagillustratie © Katarzyna Zommer/plainpicture

Foto auteur © Ivan Boll

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Qivittoq

Sandnæs, West-Groenland

8 november 2014

Hij had zich altijd al alleen gevoeld, maar nog nooit zo alleen als nu. Zijn blik gleed zoekend langs de spleten, bulten en brokken steen die honderden jaren geleden huizen hadden gevormd in het Vikinggehucht Sandnæs.

Vlak bij hem stond het restant van een oude put, en rondom de put lag een dunne laag maagdelijk witte sneeuw.

Hij reikte naar achteren en steunde op de rand van de put. De stenen waren oneffen, maar in tegenstelling tot de andere gebouwen in de oude nederzetting was de put nog grotendeels intact.

De zwarte opening van de put slokte het licht op en riep hem. Hij miste het leven onder de grond, miste de gangen en het donker. Maar niet hier. Dit was niet zijn plek. Hier was niets onder de grond.

Ergens boven hem kraste een raaf. Korte, holle kreten. De vogel scheerde laag over hem heen en vloog toen in de richting van het gebergte achter de ruïne van het gehucht. De andere raven riepen terug vanuit hun schuilplaatsen in spleten en op richels van de berg. Daarboven lag meer sneeuw, en de spleten leken vermoeide, lege ogen in de witte rotswand. Al lang voor

de mens bestond, had de berg uitgestaard over de fjord. Hij had ijstijden zien komen en gaan, de vorst voelen binnendringen en hem doen splijten, klagend grote brokken steen afgeworpen, die met pijnlijke dreunen neerkwamen.

De sneeuw achter hem knerpte.

‘Kjeld?’ fluisterde hij en hij glimlachte in zichzelf, waardoor zijn borstelige rode baard week en zijn gele tanden zichtbaar werden. De glimlach breidde zich uit naar zijn ogen en deed het blauw en het wit oplichten.

Het begon al te schemeren en het was het donkerst aan het strand, daar waar het geluid van de voetstappen vandaan kwam.

Een gedaante liep met kalme passen door de lage, met sneeuw bedekte ruïne op hem af.

‘Kjeld?’ herhaalde hij zacht en hij fronste zijn wenkbrauwen. Dit leek Kjeld niet. Kjeld was langer en magerder en had kort, zwart haar. Dit leek eerder een oude vrouw.

‘Wie ben jij?’ vroeg hij. De rand van de put schraapte langs de achterkant van zijn bovenbeen. ‘Ik wacht op Kjeld... Abelsen. Ben je hier met hem?’

De gedaante zei niets, maar bleef hem naderen. Hij wist nu zeker dat het een vrouw was, maar er was iets mis met haar. Met haar gezicht. Het was grijsbruin en glanzend. Als geloid leer. Hij staarde haar aan. Bij haar ogen en haar mond gaapte de huid. Haar haar was lang en vuil en ze had geen wenkbrauwen.

‘Abelsen is dood,’ fluisterde de vrouw schor. Haar stem was laag en donker. Hij deed een stap achteruit en greep met één hand de rand van de put vast. Ze leek op een mummie met die holle ogen en die gapende mond.

‘Kjeld?’ riep hij en hij keek om zich heen. Hij sloeg zijn hand voor zijn mond. Zijn adem kwam met snelle, korte stootjes te-

gen de koude huid van zijn hand. ‘Kjeld? Ben je hier? Ik wacht al zo lang.’ Zijn stem trilde. ‘Ik wil naar huis.’

Hij keek de vrouw aan. Haalde diep adem. ‘Als je me aanraakt, sla ik je dood.’

De vrouw mompelde iets in het Groenlands.

‘Ga weg!’ riep de man. Er kwam speeksel in zijn baard. ‘Ga weg. Ik meen het. Ik sla je dood.’

‘Ik ben al dood,’ zei de vrouw hees.

Hij keek om zich heen. Toen Kjeld hem hier had afgezet, had hij beloofd hem weer te komen ophalen. Een paar dagen maar, had Kjeld gezegd. Dan kom ik terug. Eerst moet de rust weerkeren.

De ogen van de vrouw glansden donker door de dode huid heen.

Hij keek haar aan en fronste niet-begrijpend. ‘Is dat een masker?’

Op dat moment sprong ze naar voren en stootte ze met haar volle gewicht tegen hem aan.

Hij greep naar haar, maar zijn hand vond niets en hij viel langzaam achterover.

Zijn lichaam sloeg een paar keer hard tegen de stenen wand van de put voor hij de modderige bodem bereikte en erin wegzonk. Hij greep wild om zich heen en wist zich in een zittende positie te manoeuvreren. Vanuit de modder keek hij op naar de cirkel van licht boven hem. Zijn schouder en zijn rug schrijden en klopten van de aanvaringen met de ruwe steen. De wand om hem heen was vochtig, maar niet bevroren. De vorst was nog niet streng genoeg om zich te kunnen vastbijten in de bodem van de put. Zijn adem vormde wolkjes. Hij voelde aan de vochtige stenen. Ze waren glad. Er was geen weg omhoog.

‘Hallo?’ riep hij en hij kwam overeind. Zijn laarzen zakten zo

diep weg dat hij bijna tot aan zijn knieën in de modder stond. Modderig water drong door zijn broek heen. ‘Hallo? Sorry dat ik tegen je schreeuwde. Haal me eruit.’

Hij ging weer met zijn hand langs de stenen. Trok moeizaam een van zijn laarzen uit de modder en probeerde grip te krijgen op de wand, maar hij gleed weg. ‘Hallo? Help me!’

Het gezicht van de vrouw verscheen in de lichte cirkel boven hem, en hij glimlachte naar haar.

Ze staaarde doodsbang terug.

‘Help me,’ riep hij weer en hij legde zijn hand in zijn nek. Hij hield haar blik vast, ook al was hij bang voor haar. Haar gezicht leek donker nu het licht er een felle cirkel omheen vormde.

‘Wie ben je?’ vroeg hij.

‘Qivittoq.’

‘Qivittoq?’ herhaalde hij vragend. ‘Ik heb al dagen niks gegeten, ik heb heel veel honger.’

‘Eet jezelf maar op,’ zei de stem boven hem, en er landde een mes naast hem in de dikke, koude modder.

Ze verdween en liet een ononderbroken cirkel van licht en stilte achter.

Spoedig zou het donker de fjord en de bergen verzwelgen en zou de cirkel boven hem vergroeien met de zwarte steen, die zich nu al met de minuut dichterbij hem heen vlijde.

De schaduwen
van de dood

Nuuk, West-Groenland

16 november 2014

De winter was voorbij. Matthew verbaasde zich erover dat hij zo snel had kunnen verdwijnen, terwijl hij eigenlijk pas net overal vat op had gekregen en alles had bedolven onder hopen sneeuw, die tot mei of juni in de stad en in het hele land zouden blijven liggen. Maar nu was de winter weg en gaf het licht van de poolzon Matthews woonkamer een oranje gloed.

De warmte van het licht vlijde zich om zijn naakte lichaam als duizend tongen, die zijn huid liefkoosden en vanaf zijn navel omhoog alle plooien en openingen binnendrongen.

Hij voelde iets kriebelen en er ging een schokje door hem heen.

Ze was er. Tupaarnaq. In het licht. Ze pakte zijn pik met één hand beet. Die groeide. Werd stijf. Anders dan de vorige keer was ze naakt. Zijn lichaam trilde. Hij wilde haar zo graag, maar hij was bang.

Hij probeerde anders te gaan liggen, maar zijn lichaam leek versmolten met de bank. Alleen het lid bewoog in haar hand.

Ze liet los. Vervloog in duizend kleuren. Hij probeerde ze te grijpen, maar ze waren te vluchtig. Vervaagden en verdichtten weer tussen zijn vingers en voor zijn ogen. Hij kon ze proe-

ven, de kleuren. Ze waren zoet. En zout. Roken naar zomerse bergen, maar glansden als de huid van een gletsjer. Geen haar. Alles was glad. Weggeschoren. Schoongeboend. Haar adem. Warm en koud.

Ze duwde hem omlaag. Dieper weg in de gloeiende bank. Ze pakte zijn handen en bevrijdde ze. Drukte ze tegen haar slanke lichaam en haar kleine borsten. Voorzichtig liet hij zijn vingers rondglijden tussen de kleuren. Het dichte dek van tatoeages. De dikke bladeren. Mollige stengels. Donkere bloemen. Schedels. Een wildernis zo dicht dat niets van haar eigen huid zichtbaar was.

De kleuren waren van hem. De kleuren waren van haar. Ze waren alles wat ze was. De vrouw zonder huid. Ze was naakt en ontbloot, en hij voelde de warmte van haar kutje. Het was een diepe warmte, een zachte, vochtige warmte. Als de adem van iemand met koorts. Zoet. Zijn vingers verdwenen en ze gaf mee. Steunde met haar handpalmen op zijn borst en ging iets verzitten terwijl hij bij haar naar binnen kwam.

Ze draaide met haar heupen. De bladeren en bloemen bewogen en kwamen tot leven. De getatoeëerde schedels grauwden en ontblootten hun tanden in venijnige witte rijen, die naar hem haptten. Zelfs de huid van haar borsten was tot aan de diepbruine knopjes van haar tepels bedekt. De draaiingen versnelden. Hij staaarde in haar zwarte ogen. Hij zat niet in haar. Zij zat in hem. Ze groeide door al de bladeren en kleuren heen naar buiten. Als een plant die door het asfalt heen dringt en zich opent. Haar kutje was zo heet als vuur en zo koud als ijs tegelijk, en hij voelde dat hij op springen stond. Het ging niet om een zaadlozing. Zo simpel, zo makkelijk was het niet. Hij stond op springen zoals wanneer het ijs grote stukken van een berg laat afspringen, zodat ze neerstorten en verpulveren tot steentjes, grind en stof.

Ze trok zich los en liep weg. Haar silhouet stak scherp af tegen het licht van de grote ramen. Ze had een oude houten harpoen in haar handen. Hij begreep niet waar die vandaan was gekomen. Hij was er gewoon. Klaar om toe te steken. Hij probeerde achteruit te kruipen, maar de bank was één geworden met zijn huid.

Ze stootte de ijzeren punt van de harpoen in zijn borst. Duwde door.

Hij sloeg schreeuwend om zich heen en wist zich los te rukken van de lava van de bank. Hij keek omlaag. Zijn borst ging heftig op en neer. Zijn handen gleden over zijn huid met panische bewegingen die langzaam afnamen, net als zijn hijgende ademhaling.

De warmte was weg. De winter was weer terug. Hij keek om zich heen. Hij was alleen. Er was geen Tupaarnaq. Geen harpoen.

Hij sloot zijn ogen en liet zich achterover zakken op de bank. Het leer voelde koud en stijf aan. Hij had Tupaarnaq niet meer gezien sinds die avond tien dagen geleden, toen ze in het donker plotseling voor zijn deur had gestaan en met hem had gevreeën. Kort daarna was ze weer verdwenen, en de man die ze haatte was dood gevonden.

Matthew haalde zijn hand door zijn lichte haar. Keek naar de winter buiten. Niet ver van hem vandaan joeg de Noordelijke IJszee zijn zware kou naar de stad. Hij voelde nu heel sterk dat het licht en de warmte uit zijn droom weg waren. Hij was gewend aan heftige dromen, maar niet over Tupaarnaq, niet over seks. Zijn nachtmerries gingen meestal over de dood van Tine en over die dag dat hij gedwongen was geweest om iemand te vermoorden.

Hij begreep niet waarom Tupaarnaq die nacht naar hem

toe was gekomen om vervolgens weer te verdwijnen. Ze was te zeer kapotgemaakt om op die manier te kunnen liefhebben, dat wist hij. Waarom was ze dan gekomen? Ze wist dat hij nog steeds bezig was de gewelddadige dood van zijn zwangere vrouw te verwerken, en ze wist dat hij beseftte dat zij emotioneel gebroken was als gevolg van de vele jaren van misbruik in haar jeugd. Hij wilde dat ze was gekomen omdat ze van hem hield. Na Tines dood had hij gedacht nooit meer een vrouw te zullen proeven, voelen, liefhebben. Tot Tupaarnaq, en nu was zij ook weg. Hij had haar vriend moeten zijn. Verder niets. Maar zij was die nacht naar hem toe gekomen. Zij had hem in bed op zijn rug geduwd en was boven op hem gaan zitten.

Het daglicht brandde in zijn ogen. De zon hing laag boven zee en de sneeuw weerkaatste het licht fel. Matthew reikte naar zijn broek en haalde zijn telefoon uit zijn zak. Halftwaalf. Hij kon 's nachts niet goed slapen, maar 's ochtends ging het beter. Als hij moe genoeg was, dan kwam de slaap, en de nachtmerries volgden.

Hij opende het nieuwste bericht van zijn redacteur.

Ze hebben bij de gevangenis een halfdode walvis aan land gesleept. Aangeschoten. Neem jij die? Ik wil graag vóór de middag antwoord.

De redacteur kende hem te goed. *Check*, schreef Matthew terug.

Een dode walvis? Doe ik. Voor de middag.

Het licht van de novemberzon wierp lange schaduwen over de rotsen omlaag naar de fjord tussen Nuuk en de besneeuwde berg Sermitsiaq aan de overkant van het water. De sneeuw glinsterde in het intense licht, en in de arctische vrieslucht leek alles schoon.

Matthew stapte voorzichtig over een plek waar de sneeuw onaangetast was, tussen een paar grote rotsen die nog niet door de winter begraven waren. Op vlakke plekken zakte je altijd het diepst weg als je de gebaande paden verliet, en binnen een maand zou je er helemaal niet meer kunnen lopen zonder tot aan je kruis weg te zinken.

Op de rotsachtige kust, daar waar het iets aflopende gesteente de zee ontmoette, lag een gestrande walvis. Het was een volwassen bultrug van ongeveer elf meter lang. Matthew kon niet zien of hij dood was, maar er stond al wel een aantal mensen rond het enorme dier. Ze maakten drukke gebaren en er klonken boze en opgewonden kreten.

Het dier was duidelijk gewond, dus of het nu dood was of leefde, het was niet zomaar aangespoeld. En voor zover Matthew wist was het niet gebruikelijk dat er zo dicht bij Nuuk walvissen werden gedood.

De walvis leefde nog. Hij ademde zwaar uit door het spuitgat boven op zijn grote kop. Het oog dat Matthew kon zien, staarde lijdzaam en angstig naar de omstanders.

Zijn vinnen waren een paar meter lang en hadden een dikke, knoestige huid.

De walvis bewoog niet. Hij ademde alleen hees en met lange tussenpozen. Alsof zijn hart nauwelijks nog klopte. Hij was gewond aan zijn achterlijf, waar de harpoen hem had geraakt. Een tweede schot moest zijn mislukt, want hoewel de walvis dichterbij zijn kop ook een wond had, had de harpoen zich daar niet vastgehaakt.

Ottesen gaf Matthew een klap op zijn schouder. ‘Wat doe jij hier?’

‘Mijn redacteur heeft me gestuurd,’ zei Matthew en hij glimlachte naar de magere agent. ‘Wat is er gebeurd?’

‘Legale jacht,’ zei Ottesen, ‘maar het is wel prutswerk. De walvissen mogen bij het jagen niet naar het land worden gedreven.’

Matthew staarde in het zwarte oog van de walvis. ‘En wat gaat er nu gebeuren? Je kunt die walvis hier toch niet zomaar laten doodgaan?’ Hij wilde dat het dier zou bewegen. Zich zou verzetten. Maar dat had geen zin. Zijn achterlijf was zo zwaar gehavend dat hij het niet kon overleven.

‘Hij wordt afgemaakt,’ zei Ottesen. ‘Die man met het geweer is Bilo, de jachtopziener. En hoewel het in eerste instantie om legale jacht ging, is de walvis nu toch in beslag genomen. Dat vinden de jagers niet leuk, maar dan moeten ze hun werk maar beter doen.’

Rondom de walvis was de zee rood van het bloed. Bij de wonden was de dikke, bleekroze speklaag zichtbaar door de donkere huid.

‘Het gaat een hele hoop gedoe geven,’ vervolgde Ottesen met een zucht, en hij wees naar een groepje toeschouwers. ‘Kåre daar is van het Wereld Natuur Fonds, en de mensen die bij hem staan zijn lokale walvispotters, die fel tegen elke vorm van walvisvangst in de Nuukfjord zijn. Dit krijgt nog een staartje. Leer mij Kåre kennen, hij kan een enorme lastpak zijn.’

Matthew keek naar de mensen die Ottesen aanwees. De man van het WNF nam foto’s met zijn telefoon, en een groepje mannen en vrouwen maakte luidkeels ruzie met een paar Groenlandse mannen in canvas kleding. ‘Zijn dat de jagers?’

‘Ja, en die man naast de jachttopziener is Vitus, de kapitein van de jacht. Hij zal zijn uiterste best doen om de vangst te mogen houden. Het probleem is alleen dat het zijn vangst niet meer is als de walvis levend aan land is gekomen en door de autoriteiten moet worden afgemaakt.’

Om hem heen nam het lawaai toe. Drie jongens van een jaar of tien, twaalf renden voorbij en gooiden een paar stenen naar de grote walvis. Die verroerde zich niet. Alleen het oog bewoog.

‘Laat hem alsjeblieft snel afschieten!’ zei Matthew verontwaardigd. ‘Dat is toch niet normaal wat die jongens doen.’

‘Het is eten,’ zei Ottesen en hij keek Matthew met een glimlach aan. ‘Het water loopt ze al in de mond, ze hebben zin in vers walvisspek.’

‘Maar hij zal toch moeten worden afgemaakt voor ze hem kunnen opeten.’

Niet ver van hen vandaan stond een Inuitmeisje met een rode jas aan. Ze had een steen in haar hand. Ze schoof haar onderlip een paar keer heen en weer. Toen keek ze naar haar hand en liet ze de steen vallen.

Ottesen wenkte een andere agent. ‘Hoe gaat het daar?’

‘Vitus wil geld hebben voor de walvis,’ zei de jongere agent.

‘Bilo heeft tegen hem gezegd dat ze de walvis kwijt zijn.’

‘Maak een beetje haast met het afschieten,’ riep Ottesen naar de jachtopziener, die opkeek en knikte. De man naast hem hief zijn armen boven zijn hoofd en riep kwaad iets in het Groenlands naar Ottesen. Ottesen riep iets terug en de man beende nijdig weg.

‘Hoeveel verdienen ze aan een walvis?’ vroeg Matthew terwijl hij de boze jager nakeek.

‘Zo’n vijftigduizend kronen volgens hun eigen organisatie, dus dat is niet veel.’

‘Vijftigduizend?’ riep Matthew uit en hij keek Ottesen verast aan.

‘Ja,’ zei Ottesen. ‘Dus het is gewoon dom om de paar walvissen die permanent hier in de fjord leven te doden, want levend zijn ze veel meer waard, als toeristische attractie.’

‘Jij bent van de krant, toch?’ Een onbekende vrouw pakte Matthew bij zijn arm. ‘Je gaat toch wel iets schrijven over deze smeerlapperij?’

‘Daar ga ik wel van uit, ja.’ Matthew glimlachte naar haar. Ze was halverwege de dertig en had blond haar. ‘Wie bent u?’

‘Ik heet Julie,’ zei ze verbeten. ‘Ik ben met de walvisspotters in Nuuk. Gisteren hebben we nog genoten van die mooie walvis die rondartelde in de fjord, en vandaag is hij aan flarden geschoten door een stel idioten met harpoenen en geweren.’ Ze haalde diep adem. ‘We moeten verdomme regels opstellen, zodat de walvissen die permanent in de fjord leven met rust gelaten worden.’

‘Dat zal niet makkelijk zijn, want dat gaat in tegen een oude cultuur,’ zei Matthew voorzichtig.

‘Het is toch zeker geen oude Inuitcultuur om vanaf een motorboot met harpoenkanonnen en geweren op walvissen te ja-